

ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ: "ΑΓΑΠΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ, ΠΙΣΤΕΥΩ Σ' ΑΥΤΟΝ-ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ"

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΑΝΔΡΙΑΝΗ, ΠΕ05 (ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ)

ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

Καθώς οι έννοιες της αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης είναι πολύ σημαντικές στην πορεία και την εξέλιξη του ανθρώπου και καθοριστικές σε όλους τους τομείς της ύπαρξής του, επιλέξαμε το συγκεκριμένο θέμα με στόχο να βοηθήσουμε τους μαθητές μας στο δύσκολο έργο της αυτογνωσίας και αναγνώρισης του δυναμικού τους και κυρίως στο να κατανοήσουν πόσο το περιβάλλον-οικογενειακό και κοινωνικό-επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθησή τους.

Για να μπορέσουμε να επεξεργαστούμε το θέμα μας και να το προσεγγίσουμε βιωματικά κρίναμε απαραίτητο να επικεντρωθούμε σε δύο υποενότητες :

1) Οικογένεια και αυτοεκτίμηση και 2) Σχολική κοινότητα και αυτοεκτίμηση.

Στο πρώτο τρίμηνο λοιπόν εξετάσαμε το πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της οικογένειας στην ανάπτυξη της προσωπικότητας ενός παιδιού και με ποιούς τρόπους χτίζεται η υψηλή αυτοεκτίμηση μέσα στην οικογένεια πρωτίστως από τους γονείς αλλά και σε σχέση με τα άλλα μέλη της οικογένειας. Τα παιδιά μέσα από την ατομική πρωτοβουλία αλλά και σε συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας τους διερεύνησαν χρησιμοποιώντας ως πηγές κυρίως το διαδίκτυο αλλά και άλλες όπως βιβλία, επιστημονικά συγγράμματα, ποιήματα, την τεράστια επίδραση που ασκεί η οικογένεια στο κτίσιμο της αυτοεκτίμησης ενός παιδιού και στην δημιουργία μιας υγιεινής και ολοκληρωμένης προσωπικότητας, δομημένης με αυθεντικά και προσωπικά στοιχεία ταυτότητας, μοναδικής και ιδιαίτερης, όπως άλλωστε είναι ο καθένας από εμάς. Τα περισσότερα και πιο ουσιαστικά στοιχεία που συλλέξαμε προήλθαν όπως ήταν αναμενόμενο από την προσωπική εμπειρία των παιδιών και την κατάθεση του προσωπικού τους συναισθήματος που είναι πάντα πιο εύγλωττο από οποιαδήποτε άλλη πηγή έρευνας. Καταγράψαμε ποιά είναι τα δέκα πιο σημαντικά πράγματα που πρέπει να λένε ή να κάνουν οι γονείς στα παιδιά τους, αυτά που γεμίζουν την ευαίσθητη ψυχή τους και τα σπλίζουν με θάρρος, δύναμη, αισιοδοξία και αποφασιστικότητα, που είναι η κινητήριος δύναμη για να αναπτύξουν τα ταλέντα τους, να καταπολεμήσουν τις αδυναμίες τους και να αγαπήσουν τον εαυτό τους. Να συνειδητοποιήσουν την μοναδικότητα και την διαφορετικότητα τους και να εξελιχθούν σε όλους τους τομείς της ζωής. Είδαμε πόσο σημαντικό είναι να αναγνωρίζουμε τα συναισθήματά μας και να μιλάμε γι αυτά με στόχο την καλύτερη επικοινωνία μας μέσα στην οικογένεια και την αποφυγή συγκρούσεων και παρερμηνειών. Ο διάλογος οικοδομεί ειλικρινείς και ξεκάθαρες σχέσεις και βοηθάει στο να κατανοήσουμε την στάση των άλλων και να δικαιολογήσουμε συμπεριφορές. Τα παιδιά προσπάθησαν να εφαρμόσουν στην καθημερινότητά τους τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών και της βιωματικής δράσης με στόχο να καλυτερέψουν τις σχέσεις με τους γονείς τους και να ενισχύσουν την αυτοεκτίμηση τους αλλάζοντας λανθασμένες στάσεις του παρελθόντος αλλά και προτρέποντας τους γονείς να έχουν μια ανάλογη θετική προς αυτή την κατεύθυνση συμπεριφορά.

Στο δεύτερο τρίμηνο ασχοληθήκαμε με την δεύτερη υποεπαιρέση ,την αυτοεκτίμηση που ενισχύεται η αποδυναμώνεται μέσα στην πολύ σημαντική για τα παιδιά συναναστροφή τους στην σχολική κοινότητα.Εδώ είναι πολλοί οι παράγοντες που επιδρούν και συντελούν στην αυτοπεποίθηση των μαθητών μιας και η σχολική κοινότητα απαριθμεί πολλά και ετερόκλητα μέλη σε σύγκριση με αυτήν της οικογένειας.Οι εκπαιδευτικοί τοποθετούνται στην κορυφή της πυραμίδας ,πολύ κοντά με την σημαντική θέση των συνομηλίκων συμμαθητών και φίλων και η επίδραση όλων αυτών στον ψυχισμό και την ανάπτυξη της προσωπικότητας των ατόμων θεωρείται καταλυτική.Καταγράψαμε τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας καλός δάσκαλος,πρωτίστως ψυχικές αρετές και προτερήματα και δευτερευόντως γνωστική επάρκεια και επιστημονική κατάρτιση για να ενδυναμώσει την αυτοεκτίμηση –την τόσο ευάλωτη σ' αυτή την δύσκολη και κρίσιμη ηλικιακή περίοδο,όπως είναι η εφηβεία.Ερευνήσαμε τον ρόλο της ενσυναίσθησης ,της ενθάρρυνσης,της αποδοχής ,της επιβράβευσης όχι του αποτελέσματος ,μα της προσπάθειας ,της ανάδειξης όλων των ταλέντων και χαρισμάτων των μαθητών μέσα από δρώμενα και εκδηλώσεις που πρέπει να παρέχει το σχολείο πέρα από την απόκτηση ακαδημαϊκών γνώσεων.Τα παιδιά μέσα από διάλογο και ανταλλαγή απόψεων αλλά και με την αναφορά συγκεκριμένων αρνητικών παραδειγμάτων μέσα από την σχολική τάξη-δυστυχώς όχι και τόσο κολακευτικών για μας τους εκπαιδευτικούς – αποτύπωσαν ξεκάθαρα τι θέλουν από τους δασκάλους τους και από το σχολείο του σήμερα.Ποιά είναι τα πράγματα που λείπουν και θα έκαναν ευχάριστη την εκπαιδευτική διαδικασία,τι θα τους έκανε να ξυπνάνε χαρούμενα το πρωί για να έρθουν στο σχολείο,τι θα τους βοηθούσε να γίνουν καλύτεροι,να αγαπήσουν τις άσχημες πλευρές του εαυτού τους ,να τις αποδεχτούν και να τις βελτιώσουν..

Ο ρόλος των συμμαθητών είναι επίσης πολύ σημαντικός.Μέσα από την φιλία,την συντροφικότητα, την συνεύρεση σε ένα χώρο με κοινό σκοπό την μάθηση και το άνοιγμα του νου και των οριζόντων τα παιδιά καλούνται να κατανοήσουν την διαφορετικότητα των άλλων ,να μάθουν να σέβονται τα διαφορετικά στοιχεία στην προσωπικότητα των άλλων,να συμπεριφέρονται με ευγένεια,λεπτότητα και ενσυναίσθηση,να μάθουν την αξία της συνεργασίας,της ευγενής άμιλλας και παράλληλα καλούνται να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για εποικοδομητική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις.Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στο χτίσιμο υψηλής αυτοεκτίμησης όχι μόνο προσωπικής αλλά και συλλογικής.Οι μαθητές διατύπωσαν με σαφήνεια ποιες συμπεριφορές θεωρούν αρνητικές εκ μέρους των συμμαθητών τους ,ποιά είναι τα στοιχεία συμπεριφοράς που επιθυμούν να έχουν εκ μέρους των άλλων και ποια είναι αυτά που τα στεναχωρούν ,προβληματίζουν ,παρεμποδίζουν την διαδικασία της μάθησης και λειτουργούν εντελώς αρνητικά στην δημόσια εικόνα τους αλλά και στην αντίληψη που δημιουργούν τα ίδια για τον εαυτό τους. Βρήκαν ιστορίες,παραμύθια,ποιήματα,ρήσεις επώνυμων ανθρώπων ,σκίτσα ,ζωγράψαν αυτά που δεν εξέφρασαν με λόγια,αποτύπωσαν με πολλούς τρόπους όλα όσα θεωρούν σημαντικά για να είναι ευτυχισμένα,για να είναι” ο εαυτός τους”.

Τέλος στο τρίτο τρίμηνο ασχοληθήκαμε με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού,το οποίο εμπεριέχει πολλά κοινά στοιχεία με όσα ήδη είχαμε εξετάσει.Εντοπίσαμε μια διαφορετική διάσταση στο ρόλο του θύτη σε περιπτώσεις σχολικής βίας.Αντίθετα ίσως με την αντίληψη που έχουν οι περισσότεροι άνθρωποι για την προσωπικότητα του”κακού”,αυτού που παρενοχλεί τους άλλους με διάφορους τρόπους και ασκεί ψυχολογική η σωματική βία,ερευνήσαμε το προφίλ του θύτη και καταγράψαμε χαρακτηριστικά ατόμου με πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση ,απαξιωμένου από την οικογένεια και την κοινωνία γενικότερα,με πληγωμένο ψυχικό κόσμο και ικανότητες μη αφυπνισμένες .Σκεφτήκαμε και συζητήσαμε μέσα από ανάλογα φύλλα εργασίας και παραδείγματα ατόμων με παρόμοια

χαρακτηριστικά, το πόσο διαφορετικά θα εξελίσσονταν αυτά τα άτομα αν είχαν εισπράξει αγάπη και αποδοχή μέσα στην οικογένειά τους ή αν αντιμετώπιζονταν διαφορετικά μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Καταλήξαμε πως ποτέ δεν είναι αργά για να βοηθήσουμε κάποιον συμμαθητή μας που ενεργεί με αρνητικό τρόπο απέναντι στους άλλους προσπαθώντας ή να τραβήξει την προσοχή στο άτομό του ή να επιβεβαιωθεί σαν προσωπικότητα. Από την άλλη σκιαγραφήσαμε το προφίλ των θυμάτων του σχολικού εκφοβισμού και πάλι είδαμε ότι είχαν άμεση σχέση με ότι εξετάζαμε τα προηγούμενα τρίμηνα: ελάχιστη αυτοπεποίθηση!! Μιας και τους λόγους που ευθύνονται για αυτό τους είχαμε ήδη εξετάσει και συνειδητοποιήσει, προχωρήσαμε και επικεντρωθήκαμε στην στάση που κρατάμε εμείς απέναντι σε φαινόμενα σχολικής βίας και με ποιους τρόπους μπορούμε να βοηθήσουμε τους αποδέκτες αυτής της βίας. Πως όλοι μαζί θα δημιουργήσουμε μια κοινή ασπίδα απέναντι σε κάθε μορφή βίας, με ειρηνικό τρόπο. Συζήτηση, συμπαράσταση, αποδοκιμασία κάθε μορφής βίας λεκτικής ή μη, αναζήτησης βοήθειας από τους μεγαλύτερους: οικογένεια, εκπαιδευτικούς, ειδικούς όπως ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς. Τέλος συμμετείχαμε σε εκδηλώσεις κατά της βίας με κοινά προγράμματα που έγιναν στον χώρο του σχολείου, φτιάξαμε ερωτηματολόγια, σκίτσα, power points, τραγούδια και σκέτς.

Καταλήγοντας και κάνοντας έναν απολογισμό των όσων βιώσαμε μέσα σ' αυτήν την προσπάθεια θα ήθελα να τονίσω πέρα από την χαρά και την συγκίνηση όλων για όσα πετύχαμε, και τις ιδιαίτερες δυσκολίες που προέκυψαν από το "καινούργιο" αυτό μάθημα, τόσο για τους μαθητές όσο και για μας τους εκπαιδευτικούς. Είχαμε να αντιμετωπίσουμε προβλήματα που σχετίζονταν με την μη εργατικότητα και συνεργασία κάποιων μαθητών, τη φυσική συστολή και δυσκολία έκφρασης της σκέψης και συναισθήματος από κάποιους άλλους, την έλλειψη σοβαρότητας και συναίσθησης της σοβαρότητας του όλου εγχειρήματος από την πλευρά κάποιων "δύσκολων" παιδιών και αρκετές φορές τη συμμόρφωση προς τους κανόνες συμπεριφοράς που τα ίδια τα παιδιά είχαν διατυπώσει και είχαν βάλει την υπογραφή τους. Τέλος προσωπική μου εκτίμηση όσον αφορά τον ρόλο του εκπαιδευτικού στις βιωματικές δράσεις, θεωρώ ότι χρειάζεται μια πιο ολοκληρωμένη και μεγαλύτερης διάρκειας επιμόρφωση, απαραίτητη για να μπορέσει να οργανώσει αλλά κυρίως να εφαρμόσει στην πράξη- μέσα από τις δυσκολίες που προκύπτουν από αυτό το νέο εγχείρημα και ιδιαίτερα τον λίγο χρόνο που έχει στην διάθεση του για να στήσει σωστά και να υλοποιήσει- το σχέδιο δράσης που έχει ετοιμάσει. Και κυριότερο και πιο σημαντικό όλων θεωρώ το ότι πρέπει πέραν των επιμέρους γνώσεων που απαιτούνται για να φέρει σε πέρας με επιτυχία το δύσκολο αυτό έργο θα πρέπει και ο ίδιος να είναι κάτοχος σε υψηλό βαθμό των ιδιαίτερων αυτών χαρακτηριστικών που προσπαθεί να διδάξει στους μαθητές του, των συναισθηματικών δεξιοτήτων που απαρτίζουν αυτό που αποκαλείται από τους ειδικούς πολύ εύστοχα: "ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ".